

Příběh rodu Philippů z Penzingu

Joseph (1) Philip - 1. generace

Nevíme kdy se narodil ani kde. V roce 1748 žil v Neulerchenfeldu u Vídně. Zde 30. července 1748 uzavřel svůj druhý sňatek s **Catharinou**, pozůstalou vdovou po ševci **Hildebrandovi**. **Catharina** se narodila asi v roce 1729 a při jejím druhém sňatku jí bylo teprve 19 let.

Lerchenfeld leží na východě vídeňského okresu Ottakring na vídeňském silničním okruhu. Katastrální území má plochu 60,15 hektaru. Neulerchenfeld byl do roku 1892 samostatnou obcí a dnes je městskou částí v 16. vídeňském okrese Ottakring jako jedno z 89 vídeňských katastrálních území. Název Lerchenfeld byl již znám v roce 1295. Název se odvozuje od německého výrazu skřivan (die Lerche). Místo bylo zničeno za druhého tureckého obléhání Vídně v roce 1683. Postupně vzniklo blíž k Vídni nové sídliště, které se nazývalo nejdříve "Unter-Ottakring". Asi od roku 1703 se místo jako samostatná osada nazývalo "Neulerchenfeld". Ale na Lerchenfeldu byla ještě jiná osada. Místo osídlené blíže města Vídně dostalo název Altlerchenfeld. Díky výstavbě ochranných valů v roce 1704 byly obě vsi od sebe odděleny. Neulerchenfeld se rychle rozvinul. Roku 1706 měl jen 25 domů, ale roku 1732 měla obec již 150 domů a 3 000 obyvatel. Z počátku měla obec jen tři ulice (dnešní "Gaulachergasse", "Neulerchenfelder Straße" a "Grundsteingasse"). Nová ulice "Brunnengasse", se roku 1788 přejmenovala na „Neulerchenfelderstraße“. Z důvodů morové epidemie v roce 1713 byl založen morový hřbitov, poblíž současného Neulerchenfeldského farního kostela. Hřbitov byl zrušen po roce 1832 a 1888 odstraněn. K dalšímu rozvoji Neulerchenfeldu došlo po roce 1872. Od sousedních osad obec odkoupila části území, z části je upravila a zastavěla obytnými stavbami. Zvýšenou výstavbou se počet obyvatel mezi lety 1850 a 1890 zvýšil z šesti tisíc na 45 tisíc. Obec byla zastavěna domy s více podlažními nájemnými byty, jen 39 z 600 domu bylo přízemních. Zákonem platným od 1. ledna 1892 byly Ottakring a Neulerchenfeld spojeny v 16. městský okres Ottakring.

Joseph (1) Philipp byl krejčím. Před tímto sňatkem byl ženatý s **Theresií**, která však ve věku 40 let zemřela 2. února 1748. Z jejího věku při úmrtí můžeme odhadnout i věk **Josepha (1)**. Vyjdeme-li z toho předpokladu, že byl přibližně stejně stár jako jeho první manželka, narodil se kolem roku 1705. Při druhém

sňatku by mu bylo 43 let. Druhé manželství trvalo 19 let, protože **Catharina** zemřela 2. března 1767 ve věku 38 let. Za tuto dobu se jim narodilo ? dětí. Jejich druhým dítětem byl **Joseph (2) Philip**.

Joseph (2) Philip - 2. generace

Joseph (2) Philip se narodil v Neulerchenfeldu 2. listopadu 1752, čtyři roky po sňatku svých rodičů **Josepha (1)** a **Cathariny**. Při úmrtí maminky mu bylo necelých 15 let. Ve věku 30 let, dne 21. srpna 1782, uzavřel **Joseph (2)** sňatek se zřejmě stejně starou vdovou **Theresií Pözl**, rozenou **Gritzin**. Její předchozí manžel **Wolfgang Pözl** byl truhlářským mistrem a o **Josehovi (2)** se při sňatku v matrice hovoří jako o truhlářském tovaryši. Je tedy praktický jisté, že se oženil s ovdovělou manželkou svého bývalého mistra a převzal tak jeho živnost. Sňatek se konal v Penzingu, kde se zřejmě v č. p. 42 nacházel truhlářská živnost **Pözla**. V letech 1783 až 1797, tedy za 14 let se jim narodilo nejméně šest dětí, čtyři dívky a 2 chlapci:

Franz Philipp, 10. října 1783 Penzing 42

Josepha Philippin, 5. března 1785 Penzing 42

Joseph Philipp, 8. března 1790 Penzing 42

A. Maria Philippin, 31. ledna 1792 Penzing 42

Johanna Philippin, 18. dubna 1795 Penzing 42

Theresia Philippin, 1. října 1797 Penzing 42

Při narození prvního potomka bylo otcí 31 let a při narození posledního 45 let. Společné soužití manželů trvalo až do 5. ledna 1821, kdy v Penzingu č. 92 **Joseph (2)** zemřel. Bylo mu 69 let.

Penzing je 14. vídeňským městským okresem. Leží v západní části Vídně a je svou plochou 33,96 km² čtvrtým největším vídeňským okresem. Okres sousedí na jihu za řekou „Wienfluss“ se 13. okresem Hietzing a na severozápadu se spolkovou zemí Dolní Rakousy. Dalším sousedem je 16. okres Ottakring na severu a 15. okres Rudolfsheim-Fünfhaus na východě. Penzing je okres s druhou největší zalesněnou částí Vídeňského lesa. Lesy zaujímají 47,4% ploch okresu. Penzingem protéká značný počet potoků a řek. Tvoří jej 7 katastrálních území resp. obcí Penzing, Breitensee, Hütteldorf a Hadersdorf, Weidlingau, Oberbaumgarten, Unterbaumgarten. Je v něm zahrnuta také menší část Auhofu a Hacking. Dále se člení na dvanáct obvodů. V roce 1869 měl okres Penzing pouze 12 397 obyvatel. Stálý příchod lidí do Vídně a sousedních obcí způsobil, že v roce 1892 se počet obyvatel zdvojnásobil. Růst obyvatelstva pokračoval dále a v roce 1934 dosáhl vrcholu 98 123 obyvatel. Počátkem roku 2009 měl 84 187 obyvatel. Blízko Penzingu je Schönbrunn a jednoho ze tří historických nádraží Westbahnhof. Je v provozu od roku 1858.

Poloha Penzingu na mapě Vídně

Penzing a okolí v roce 1872

Theresia Philipp, rozená **Gritzin**, vdova **Pözl**¹ zemřela tři roky po svém manželovi ve věku 72 let, jak uvádí matriční zápis. Bylo to opět v Penzingu č. 18 dne 25. dubna 1824. Z tohoto zápisu lze vyvodit, že se narodila ve stejném roce jako **Joseph** a její věk při narození dětí byl totožný. Při narození poslední dcery jí tak bylo 45 let.

Franz Philipp – třetí generace

Franz Philipp se narodil 10. října 1783 v Penzing 42, jako prvorozený syn **Josepha (2)** a **Theresie** roz. **Gritzin**. Zřejmě se u svého otce vyučil truhlářskému řemeslu. Bydlel v Penzingu č. 95 a ve svých 25 letech se oženil 7. února 1809 s 29letou **Luisou Fridericou Kristinou Schüle (Schülin)**, pocházející ze Stuttgartu. Byla evangelického vyznání. Zápis jejího jména poněkud komplikuje její identifikaci. V té době se běžně německá ženská jména přechylovala, takže **Louisu** nacházíme také jako **Schülin** nebo **Schilin**.

V průběhu 12 let, od roku 1809 do roku 1821 se manželům narodilo asi pět dětí.

Katharina Philipp, 10. dubna 1809 Penzing 95

Francisca Laura Philipp, 4. prosince 1810 Penzing 125

Franz Hermann Philipp, 10. května 1812 Penzing 17

Aloysia Philipp, 2. října 1814 Penzing 125

Andreas Philipp, 25. ledna 1821 Penzing 16

V zápisech o narození dětí se mění bydliště. První dcera se narodila dva měsíce po svatbě v domě, odkud byla vypravěna svatba. Další dcera se o rok později již narodila v č. 125 a v tomto čísle též dcera **Aloysia**, čtyři roky poté. Ovšem mezi tím se narodil **Franz Herman** a to v čísle 17. Proč došlo k této změně nevíme. Později však v tomto čísle **Franz** i **Louisa** umírají. Poslední syn **Andreas** se pak narodil v čísle 16. Babička **Theresia** pak zemřela v čísle 18. V matričním zápise o narození **Franze Hermana** nacházíme ještě jeden rozpor. Jako matka je zde uvedena **Antonie Schilin**. Ovšem správné jméno bylo **Louisa Friderika Schüle**. Tak to bylo u prvních dcer. V zápise o narození **Aloysie** je opět zapsána jako

matka **Louisa Friderica**. Zde se dovídáme, že jejím otcem byl **Johan David Schüle**, Schlossermeister in Schwaben, tedy zámečnický mistr ve Švábsku. Zápis při narození Andrease doplňuje informaci, že **Johan Schüle** je ze Stuttgartu a jeho manželkou je Marie **Furbaust**. V zápise o sňatku je uvedena jako **Maria Louisa Kath**, rozená **Freißwinklin**. Zápis křestního jména jako **Antonie** je zjevně chybný, ale je uveden i při uzavření prvního sňatku **Franze Hermanna**. A opakuje se pak v zápisech v matrikách Kostela sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně. Zde čteme, že jeho matkou byla **Antonie Schiling**, což je v českém prostředí zkomolený přepis zápisu **Schilin**, tedy přechýlené jméno od **Schile**.

Louisa se narodila asi v roce 1780 a při narození prvního potomka jí bylo 29 let a při narození posledního 41 let. Otcí bylo 26 let při narození prvního dítěte a 38 při narození posledního dítěte.

Oba manželé **Franz** a **Louisa** zemřeli v Penzingu č. 17 v roce 1832. **Louisa** 28. července a její manžel o den později 29. července. Jako příčina smrti je u obou uvedeno "Brechtumfall", čili asijská cholera. Rakouské a České země byly zasaženy asijskou cholerovou epidemií, která postupovala z východní Evropy. Vídeň byla zasažena v létě roku 1832. Na Moravě se objevila 20. září na Brněnsku. V říjnu se dostala do východních Čech a v polovině listopadu 1832 do Prahy. Cholera si vyžádala v českých zemích přes 50 tisíc obětí.

Franz Hermann Philipp - 4. generace

Franz Hermann Philipp se narodil jako třetí dítě **Franzovi** a **Theresii** 10. května 1812 v Penzingu č. 17. **Franz Herman** se stal konduktérem čili průvodčím státní dráhy. Dne 5. května 1841, 29letý, uzavřel v Penzingu sňatek s **Theresií Liebke**. Jejich manželství trvalo 15 let a skončilo smrtí **Theresie** dne 5. listopadu 1856. Nevíme, kolik měl dětí z tohoto manželství a kde se narodily. A nevíme též, zda žil v Penzingu nebo v Praze.

V prosinci roku 1857, **Františkovi** již bylo 45 let, však nacházíme zápis o narození jeho dcery v matrice narozených kostela sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně resp. v obci Karolinenthal. Jeho manželka byla mrtvá, ale nově ženatý nebyl. Je zapsán v matrice jako otec, ale dítě bylo nemanželské. Zápis potvrzuje, že jeho otcem byl **Franz Philipp** z Penzingu a matkou **Louisa Schiele** ze Stuttgartu. První dcerou byla **Mathilda Philipp**, narozená 29. prosince 1857 v Karlíně 179. Jako matka je v matrice uvedena **Mathilda Hilbert**, služebná z Karlína, dcera **Franze Hilberta** a **Mathildy** roz. **Winkler**. Mamince bylo bez pár dnů 20 let, narodila se 10. prosince 1837 v Líšťanech 26 u Loun.

Obec Líšťany o rozloze 6,03 km² se nachází v okrese Louny v Ústeckém kraji. Ke dni 1.1. 2014 zde žilo 456 obyvatel. Název obce je zřejmě odvozen od lísek. Ve 14. století se objevuje ve tvaru Léščany, tj. vesnice obklopená lískovými keři. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1346. Tehdy vystupuje na listině týkající se Pochvalova šlechtic Jindřich Slejda z Líšťan.

Jeho existence je doložena až do roku 1362. Ve 2. polovině 14. století získal vesnici Albrecht z Kolovrat, který její velkou část daroval klášteru augustiniánů v Ročově. V roce 1523 získali ročovské panství včetně ročovské části Líšťan Lobkovicové. Další díl vesnice patřil do panství Cítoliby. Berní rula z roku 1654 uvádí, že 34 usedlostí v Líšťanech patřilo k Ročovu, 11 k Cítolibům a jedna k Postoloprům. Vesnice byla třicetiletou válkou zničena. 27 statků bylo pustých, z toho všechny patřící ročovskému klášteru. Další pramen, soupis poddaných podle víry z roku 1651, uvádí ve vsi 37 žijících obyvatel. V 18. století obnovili augustiniáni ve vsi hospodářský dvůr a zřídili v něm kapli svatých Jana a Pavla. Přesné údaje týkající se počtu obyvatel jsou k dispozici pro 1. polovinu 19. století. Roku 1828 žilo v Líšťanech v 84 domech 451 obyvatel, roku 1846 pak 551 obyvatel včetně jedné židovské rodiny. Po únoru 1948 bylo v rámci akce K násilím vystěhováno 5 sedláků, zbývající vstoupili do JZD. Líšťany postupně ztrácely zemědělský charakter, velká část obyvatel dojížděla za prací do Loun. Při reformě státní správy roku 1980 byly Líšťany administrativně přičleněny k Lounům, samostatný obecní úřad vznikl v roce 1992. Měla 232 domů a 447 obyvatel v roce 2011.

[https://cs.wikipedia.org/wiki/L%C3%AD%C5%A1%C5%A5any_\(okres_Louny\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/L%C3%AD%C5%A1%C5%A5any_(okres_Louny))

Je tedy velmi pravděpodobné, že František přivedl do jiného stavu vlastní služebnou, která přišla z vesnice sloužit do Prahy, pár měsíců po smrti manželky.

O rok a 5 měsíců později se narodilo druhé dítě, syn **Herman Franz Philipp** a to dne 26. května 1859 v Karlíně 179. Jako kmotra je uvedena v matrice **Karolína Philipp** (její vztah k **Franzovi** zatím neznáme) a **Karl Hilbert**, patrně bratr **Mathildy Hilbert**.

Až 21. ledna 1861 uzavírají 48letý **František** a 23letá **Mathilda** sňatek. Z tohoto zápisu se také dovídáme o datu úmrtí první manželky **Franze**, ale zápis v matrice při kostele sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně se nepodařilo nalézt. Nevěsta již byla téměř v šestém měsíci těhotenství a tak se třetí syn **Arthur Philipp** mohl narodit dne 10. května 1861 v Karlíně 181 již rodičům ve stavu manželském.

V následujících letech se pak manželům narodily čtyři další děti:

Johann Philipp, 30. dubna 1863 Karlín 181

Julius Ignác Philipp, 14. října 1866 Karlín 181

Olga Leopoldina Philipp, 15. listopadu 1869 Karlín 181

Alexius Rudolf Filipp, 10. prosince 1871 Karlín 181

Alexius, zapsaný foneticky jako **Filip**, zemřel mlád 21. července 1893.

Při narození posledního potomka bylo **Františkovi** 59 let a **Mathildě** 34 let.

Franz Herman Philipp při narození či **František Philipp** dle posledního matričního zápisu, rodem z Penzingu v Rakousích, vrchní konduktor, zemřel v Karlíně č. 262 dne 13. dubna 1879 na tuberkulózu. Bylo mu 67 let, v manželství prožil 18 let a byl pochován na Olšanech (psáno Volšanech).

Kdy zemřela **Mathilda** zatím nevíme, ale 7. dubna 1896 je zapsána v pobytových policejních přihláškách v Karlíně č. 449 i se šesti svými dětmi **Hermanem**, **Arthurem**, **Johannem**, **Julusem**, **Olgou** a **Alexem**. Uvedená data narození prvních tří dětí jsou však chybná – Herman se narodil 1859 a ne 1857, Arthur se

narodil 1861 a ne 1859, Johann se narodil 1863 a ne 1861. Zápis v pobytové přihlášce pražského policejního ředitelství je uveden k datu 7. dubna 1896. **Alexius** či **Alex** však zemřel již 21.7. 1893. Jedině prvorozená dcera **Mathilda** již zřejmě s matkou nebydlela.

Matriční zápisy o narození jednotlivých dětí jsou velmi nedůsledné a ovlivnily různé psaní jejich rodného jména i jména jejich potomků. Prvorozená **Mathilda** a druhorozený **Herman** mají zápis proveden německy, otec je **Philipp** a jeho matka je psána jako **Louise Schiele** aus Stuttgart. Třetí a čtvrtý v pořadí **Arthur** a **Johann** mají v německém zápise otce opět s dvěma "pp" na konci, ale babička je uvedena jako **Antonia** geborenen **Schilin**, tedy v přechýlené podobě jména. **Julius Ignacius** se narodil v roce 1866 dva měsíce po ukončení Rakousko – Pruské války (23. srpna 1866 Mírová smlouva). V matričním zápise, který provedl kooperátor František Veselý (psáno česky) již převažuje čeština. Zápisy o otci i matce jsou však ještě německé. Otec **Franz Philip**, psáno však s jedním "p" a babička je **Antonia** geb. **Schiling**. Místo přechýlení, přejmenování. O tři roky později již celý zápis je proveden v češtině a v češtině je i formulář matričního zápisu. Zápis opět provedl kooperátor František Veselý a otec je uveden již plně česky jako **František Philip**, s jedním "p" a babička je opět **Antonia Schiling**. Při narození **Alexe (Alexius) Rudolfa** v roce 1871, kooperátor Jaroslav Mutter již překřtil **Franze Philippa** na **Františka Filipa**, takže zanechal zdvojené "pp", ale přepsal foneticky "PH" na "F" a babička se stala **Antonií Šillín**.

Julius Ignác Philip - 5. generace

Julius Ignác Philip se narodil 14. října 1866 v Karlíně 181. Mamince bylo 29 a otci 54 let při jeho narození. Stal se soustružníkem a přesídlil z Karlína na Žižkov. Ještě v Karlíně se však docela záhy seznámil s **Růženou Barborou Jelínkovou**, která se narodila v Karlíně 141 dne 10. října 1870. A přesně jeden měsíc před dovršením jejich 18 narozenin se jí narodila první dcera **Františka Růžena Philipová** a to 10.9.1888 na Žižkově 316.

Syn **František Josef Philip** se narodil po čtyřech letech 4. prosince 1892 na Žižkova č. p. 436. Druhá dcera a poslední potomek **Milada Františka** se narodila 1. října 1894 na Žižkově č. p. 436.

Julius Philip zemřel 19. dubna 1931 na Žižkově č. p. 1093. Jeho manželka **Růžena** zemřela 10. ledna 1947.

Františka Růžena Philippová – 6.generace

Františka Růžena Philippová, moje babička, se narodila 10. září 1888 na Žižkově 316. Otcí **Juliovi** bylo 22 let a mamince **Růženě Barboře Jelínkové** 18 let.

Jiří Klusáček

13. října 2015 Praha Ruzyně

---

¹ **Theresia Gritzin** se narodila zřejmě v roce 1752, ale nebylo to v Penzingu, zápis o jejím narození neexistuje. Jejím otcem byl **Anton Gritz** a matka **Anna Maria**. Poprvé se vdala 25. listopadu 1779 za **Wolfganga Pözla (Petzla)**, truhlářského mistra v Penzingu. Wolfgang však 23. února 1782 zemřel, ve věku 42 let a po necelých třech letech od sňatku.